

SPREJEM IN UPORABA MEDNARODNE POMOČI – PRIMER POPLAV V SLOVENIJI LETA 2023

Milena Dobnik Jeraj¹, Lucija Jereb²

Povzetek

Zaradi obsežnih poplav in zemeljskih plazov, ki so prizadeli Slovenijo avgusta 2023, je bila za ustrezen odziv, poleg uporabe vseh nacionalnih virov, potrebna tudi mednarodna pomoč. Slovenija je pomoč v obliki helikopterjev, mostov, težke gradbene mehanizacije in materialnih sredstev prejela prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite ter Nata in na dvostranski ravni, skupno kar iz 17 držav. Za podporo sprejemu in učinkoviti uporabi mednarodne pomoči ob naravnih in drugih nesrečah obstajajo mednarodno uveljavljeni koncepti in postopki podpore države prejemnice, ki smo jim sledili tudi ob nesreči v Sloveniji. Tokratna mednarodna pomoč je bila največja do zdaj, tako po obsegu kot trajanju, in je pomenila velik preizkus delovanja slovenske podpore države prejemnice. Skupna ocena vseh sodelujočih je, da je bila mednarodna reševalna pomoč sprejeta in uporabljena hitro, usklajeno ter učinkovito, v sodelovanju slovenskih organov za zaščito in reševanje z mednarodnimi enotami ter Evropsko komisijo. Glavni izzivi so bili velika razsežnost nesreče, dolgotrajnost intervencije ter nekateri kadrovsko-organizacijski vidiki strukture podpore države prejemnice v Sloveniji.

THE RECEPTION AND USE OF INTERNATIONAL ASSISTANCE: THE EXAMPLE OF THE FLOODS IN SLOVENIA IN 2023

Abstract

In addition to the use of all national resources, the appropriate response to the extensive floods and landslides which hit Slovenia in August 2023 required international assistance. Slovenia received international assistance in the form of helicopters, bridges, heavy machinery and material resources through the Union Civil Protection Mechanism (UCPM), the NATO Alliance, and bilaterally from a total of 17 countries. To support the reception and effective use of international assistance in the event of natural and other disasters there are internationally established concepts and procedures of host nation support (HNS), which have been followed also during disaster in Slovenia. The international assistance received on this occasion was the most extensive so far, both in terms of scope and duration, and represented a major test of the operation of Slovenian HNS. The common evaluation by all involved was that the international assistance was received and used in a rapid, coordinated and effective manner, and with the cooperation of the competent Slovenian disaster response authorities with international units and the European Commission. The main challenges included the large scale of the disaster, the long duration of the required intervention, and some staffing and organizational aspects of HNS in Slovenia.

¹ mag., Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, Ljubljana, milena.dobnik.jeraj@urszr.si

² mag., Ministrstvo za obrambo, Uprava RS za zaščito in reševanje, Vojkova cesta 61, Ljubljana, lucija.jereb@urszr.si

UVOD

Odziv na poplave in zemeljske plazove avgusta 2023 je bil zaradi geografskega obsega, velikega števila prizadetih prebivalcev in obsežnih posledic nesreče³

³ Poplave in zemeljski plazovi so od 3. do 6. avgusta 2023 neposredno ali posredno prizadeli 183 občin oziroma 17.203 km². Najbolj so bile prizadete koroška, savinjska in osrednjeloslovenska regija. Poplavljeni so bila obsežna območja z naselji in številnimi objekti, sprožilo se je veliko zemeljskih plazov. Poplave so odnesle 40 objektov, 500 domov je bilo neprimernih za bivanje, 600 oseb je bilo razseljenih. Žal so poplave zahtevale tudi šest smrtnih žrtev. Evakuiranih je bilo okoli 8000 oseb, izmed teh okoli 800 tujih državljanov, ki so začasno bivali predvsem v Zgornji Savinjski dolini. Poškodovani so bili vodovodni in elektroenergetski sistemi, državna in lokalna cestna infrastruktura, poškodovanih je bilo 79 mostov, prisotni so bili izpadi komunikacijskih sistemov. Skupna ocenjena škoda zaradi poplav in zemeljskih plazov za prizadeto prebivalstvo, gospodarstvo in okolje je bila ocenjena na 9,9 milijarde evrov.

zelo zahteven in kompleksen. Skladno z Državnim načrtom zaščite in reševanja ob poplavah, ki je bil aktiviran 4. avgusta 2023, je bil angažiran celoten sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami s štabi Civilne zaščite na vseh ravneh, vključena je bila podpora Policije in Slovenske vojske ter nevladnih in humanitarnih organizacij, potrebno je bilo intenzivno medsektorsko sodelovanje.

Potrebna je bila tudi obsežna mednarodna pomoč, za katero je Slovenija do zdaj že večkrat zaprosila, in sicer največkrat ob požarih v naravnem okolju, npr. na Krasu leta 2022, med epidemijo covid-19, dvakrat ob migrantski krizi v letih 2015 in 2016 ter ob žledu leta 2014. Na prošnjo za pomoč ob poplavah in

zemeljskih plazovih avgusta 2023 se je odzvalo 17 držav, ki so v Slovenijo napotile deset helikopterjev, 32 bagrov oziroma težke gradbene mehanizacije, 14 nadomestnih mostov ter materialno pomoč za odziv na poplave. Od avgusta do oktobra 2023 je bilo v Sloveniji skupno 729 članov mednarodnih ekip. To je bila do zdaj najobsežnejša reševalna pomoč iz tujine, sploh glede na število držav in prisotnega tujega osebja pa tudi trajanje mednarodne pomoči. Namen prispevka je orisati razsežnost mednarodne pomoči ob poplavah, ob tem pa podrobneje analizirati podporo države prejemnice sprejemu in mednarodni pomoči.

ZAGOTAVLJANJE PODPORE DRŽAVE PREJEMNICE OB POPLAVAH V SLOVENIJI AVGUSTA 2023

Kadar nacionalne zmogljivosti za ukrepanje ob večji naravni in drugi nesreči niso zadostne, lahko prizadeta država prek mednarodnih mehanizmov zaprosi za mednarodno pomoč. Z vključitvijo mednarodne pomoči se pričakuje okrepitev celotnega odziva ob nesreči, mednarodna pomoč dopolnjuje in podpira dejavnosti organov prizadete države. Da bi mednarodne reševalne enote lahko čim prej začele delovati in se učinkovito vključile v nacionalni odziv, države predhodno vzpostavijo pogoje za izvajanje podpore države gostiteljice oziroma prejemnice mednarodne pomoči. Slovenija je v ta namen leta 2018 pripravila postopkovnik Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji, ki je bil ob poplavah avgusta 2023 ponovno preizkušen.

Prejeta mednarodna pomoč

Za podporo prizadetim prebivalcem in odpravo posledic nesreč je Republika Slovenija na podlagi sklepa vlade 6. avgusta 2023 zaprosila za mednarodno pomoč prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite (Centra za usklajevanje nujnega odziva) ter Nata (Evroatlantskega centra za usklajevanje pomoči ob nesrečah). Prošnja je obsegala pomoč v obliki petih helikopterjev (nosilnost najmanj pet ton), težke gradbene mehanizacije (70 delovnih strojev različnih zmogljivosti, od 7,5 do več kot 17,5 tone, z ekipami za upravljanje strojev) in 20 montažnih mostov (20 do 40 metrov). Poleg tega je bila naknadno zahtevana še pomoč v obliki 500 razvlažilnikov in začasne mobilne rešitve za vrtec, prav tako pa tudi pomoč vojaškega osebja (200 oseb).

Na prošnjo za pomoč so se še istega dne ali v naslednjih dneh odzvale številne države⁴. Slovenija je skupno prejela mednarodno pomoč iz 17 držav, ki je obsegala deset helikopterjev, 32 bagrov, 14 mostov in drugo pomoč za odziv na poplave (preglednica 1).⁵

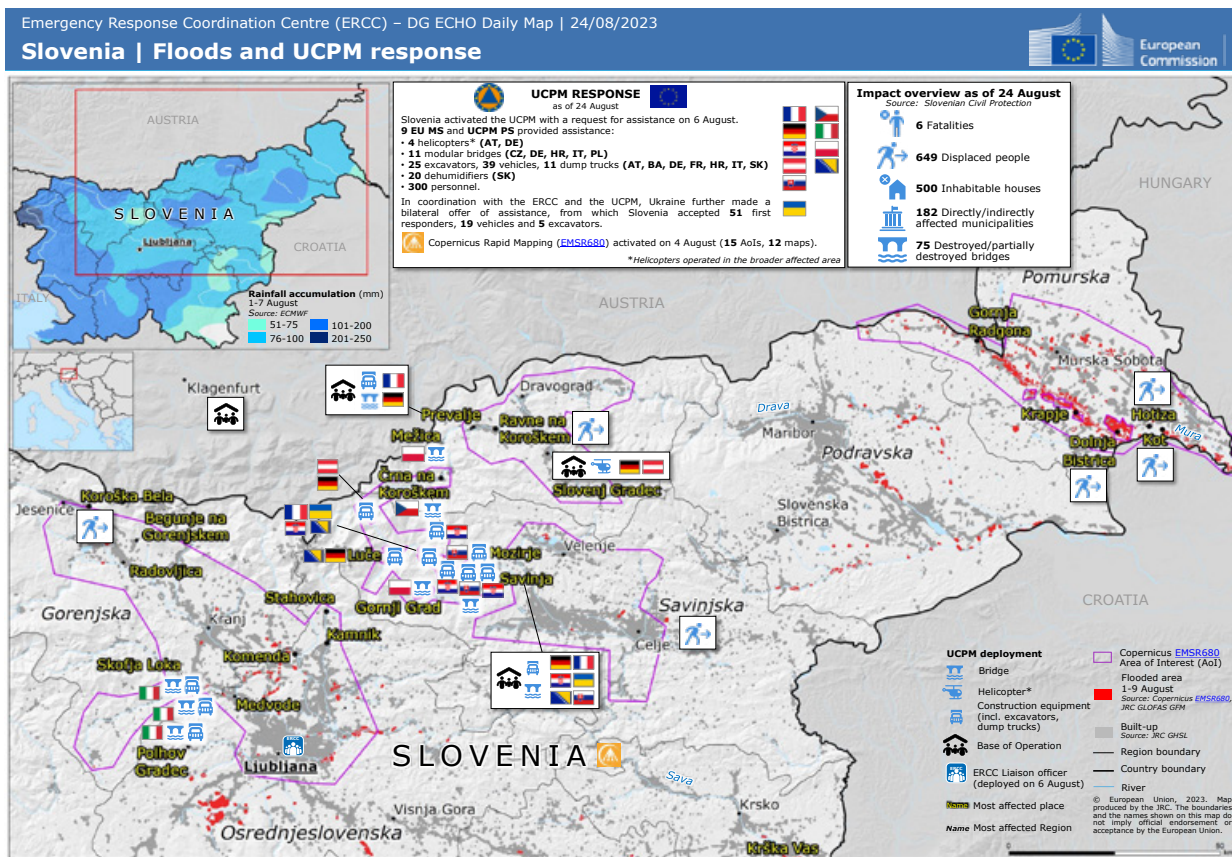
Pomoč s helikopterji je zagotovilo šest držav s skupno desetimi helikopterji. Prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite sta s po dvema helikopterjema pomagali Nemčija in Avstrija, prek Nata pa Španija z enim helikopterjem. Dvostransko pomoč kot vojska vojski so zagotavljale Madžarska in Srbija s po dvema helikopterjema ter Hrvaška z enim helikopterjem. Posadke v helikopterjih so sodelovale pri reševanju in prevozu ljudi ter tovora. Za koordinacijo delovanja helikopterskih posadk je skrbela Slovenska vojska, koordinacijsko središče je bilo v Slovenj Gradcu.

Pomoč v obliki težke mehanizacije je zagotovilo osem držav z 32 bagri in okoli 40 vozili ter osebjem za upravljanje mehanizacije. Avstrija je zagotovila dva bagra, Bosna in Hercegovina osem (izmed teh dva prek vojske), Francija dva, Hrvaška štiri, Italija pet, Nemčija dva, Slovaška štiri in Ukrajina pet, pri čemer je pomoč zagotavljala dvostransko ob podpori evropskega centra za nujni odziv. Mednarodne ekipe so čistile in poglobljale rečne struge ter odvažale naplavine na območju Zgornje Savinjske doline, koroške, gorenjske (Škofja Loka) in osrednjeslovenske regije (Dobrova - Polhov Gradec). Njihovo delovanje je usklajevala Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju z občinami ter pristojnimi resorji.

Pomoč z nadomestnimi (montažnimi) mostovi je zagotovilo šest držav s skupno 14 mostovi. Hrvaška je zagotovila en most, Nemčija in Poljska po dva, Italija, Češka in Švedska pa po tri. Na območju Koroške (Prevalje, Mežica, Črna na Koroškem) je bilo postavljenih sedem mostov, v osrednjeslovenski regiji (Dobrova - Polhov Gradec) en most, v Zgornji Savinjski dolini (Ljubno, Nazarje, Gornji Grad, Solčava) pa šest mostov. Vsi mostovi so postavljeni na cestah lokalnega pomena in so bili predani v stalno ali začasno uporabo občinam (preglednica 2). Ogled lokacij, tehnično pripravo in postavitve mostov na terenu je

⁴ Mednarodno pomoč so ponudili tudi tuje nevladne organizacije in zasebna podjetja. Informacije o morebitni neposredni pomoči občinam v članku niso zajete.

⁵ Slovenija je sprejela vso ponujeno pomoč, z izjemo ponudbe mehanizacije iz ene države, ki ni bila ustrezne zmogljivosti, ter začasne mobilne rešitve za vrtec, ki ni ustrezala predpisanim standardom za infrastrukturo vrtcev.

Slika 1: Območja delovanja mednarodnih ekip, ki so v Slovenijo na pomoč prispele prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite. (vir: Center za usklajevanje nujnega odziva)

Figure 1: Operational areas of international assistance teams deployed to Slovenia through the Union Civil Protection Mechanism (Source: Emergency Response Coordination Centre).

v sodelovanju z mednarodnimi ekipami in občinami ter drugimi pristojnimi usklajeval strokovnjak z Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki je v sodelovanju z občinami poskrbela tudi za pripravo ustrezne dokumentacije za predajo mostov.

Materialno pomoč v obliki razvlažilnikov je zagotovila Slovaška, Madžarska je na dvostranski ravni poslala opremo za začasno namestitev ter drugo materialno pomoč, Izrael pa črpalke za prečiščevanje vode. Pogovori o možnostih pomoči pri sanaciji po poplavih so potekali tudi z Združenimi državami Amerike. Za sprejem in razdelitev pomoči je bila odgovorna Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Pomoč vojaškega osebja je bila prejeta bodisi na dvostranski ravni, prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite ali Nata. Vojaško osebje je delovalo v enotah, ki so pomagale s helikopterji, pri upravljanju težke mehanizacije in postavljanju mostov ter kot izvidnice. Njihovo delovanje je podpirala Slovenska vojska v sodelovanju s Civilno zaščito, prek katere so se vključevali v opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Podporo pri koordinaciji mednarodne pomoči je zagotavljal tudi **pooblaščenec iz evropskega centra za nujni odziv**, ki je bil v Slovenijo napoten od 7. do 20. avgusta 2023. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je za njegovo delovanje zagotovila delovne prostore ter logistično podporo.

Mednarodne ekipe so delovale na območju Zgornje Savinjske doline, koroške, gorenjske in osrednjeslovenske regije (slika 1). Skupno je bilo od 7. avgusta do 30. oktobra 2023 v Slovenijo **napotnih 729 članov tujih reševalnih ekip in tehničnega osebja**. Številka se je vsak dan spreminjala zaradi rotacij mednarodnih ekip ali vmesnih odhodov zaradi počitkov. V povprečju to pomeni 250 mednarodnega osebja na dan v prvih dveh do treh tednih intervencije, nato se je število postopno zmanjševalo, ekipe so se vračale v izvirne države skupaj z mehanizacijo, v Slovenijo pa so prihajale tudi nove. V okviru postavljanja mostov so v Slovenijo najprej prišle izvidnice, potem pa so enote mostove glede na predhodne ogledе postavile na dogovorjenih lokacijah. Zagotovljene so bile rotacije v ekipah držav, ki so v Sloveniji delovale

daljše obdobje. Zadnja je Slovenijo zapustila 30. oktobra 2024 po postavitvi mostu v Črni na Koroškem.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje je 5. avgusta 2023 aktivirala sistem Copernicus EMS (Emergency Management System), sistem za hitro kartiranje satelitskih posnetkov poplavljenih območij. Produkti za 12 prizadetih območij so na voljo na spletnih straneh Copernicus EMS pod številko aktivacije EMSR680 (<https://rapidmapping.emergency.copernicus.eu/EMSR680>). Devetega avgusta 2023 je Geološki zavod v sodelovanju z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje ponovno aktiviral sistem Copernicus EMS za hitro kartiranje zemeljskih plazov.

Mednarodna pomoč je delno primerljiva s pomočjo ob žledu leta 2014, ko je pomoč s skupno 172 električnimi agregati od 3. do 28. februarja 2014 zagotavljalo 640 reševalcev iz 11 držav. Pri poplavih je bila zahtevnost podpore države prejemnice večja zaradi raznovrstne narave pomoči (npr. tehnične zahtevnosti pri postavitvi mostov) in njenega obsega, večjega števila sodelujočih in daljšega časa delovanja mednarodnih ekip.

Podpora države prejemnice pomoči

Obsežna mednarodna pomoč, ki jo je Slovenija prejela iz tujine, je bila velik preizkus za delovanje podpore države prejemnice pomoči. Naloge ekipe podpore države prejemnice pomoči vključujejo: zagotavljanje učinkovite uporabe mednarodnih enot, njihovo vključitev v nacionalni odziv, logistično podporo mednarodnim enotam v Sloveniji, pomoč pri stikih z oblastmi in pristojnimi organi ter prebivalci, urejanje potrebnih pravnih in finančnih zadev ter drugo. Ta ekipa pa ni odgovorna za operativno koordinacijo mednarodnih enot, prav tako tudi ne za tehnično svetovanje med reševalnimi aktivnostmi oziroma aktivnostmi pomoči.

Skladno z nacionalnim postopkovnikom podpore države prejemnice pomoči in smernicami Evropske unije je bila podpora države prejemnice pomoči zagotovljena na vseh treh področjih:

- registracija: sprejemno-registracijski postopki, spremstvo do sprejemnega centra oziroma namestitvene baze;
- podpora v času delovanja: namestitev, prehrana, gorivo, osebe za povezavo idr.;
- koordinacija: usklajevanje z nacionalnimi/lokalnimi organi in Evropsko unijo – evropskim centrom za usklajevanje nujnega odziva, Natom, informiranje, poročanje idr.

Obseg podpore države prejemnice pomoči

Obseg podpore države prejemnice pomoči je odvisen od več dejavnikov, na eni strani so to vrsta in obseg nesreče ter zmožnosti države prejemnice pomoči, na drugi pa vrste enot in njihova samozadostnost za delovanje v tujini. Prošnja Slovenije za pomoč je bila specifična v smislu, da na evropski ravni ne obstajajo merila za ekipe z mehanizacijo za čiščenje vodotokov in ekipe za postavitev mostov, kot je to primer pri namensko organiziranih modulih. Take ekipe tudi niso vnaprej ponujene v Evropski nabor civilne zaščite, kar pomeni, da tudi zahteve glede samozadostnosti (ki je običajno do sedem dni) niso vnaprej opredeljene. Prav tako mehanizacija za čiščenje vodotokov in mostovi niso nujno del civilne zaščite. V Slovenijo so bile tako napotene tudi nekatere ekipe iz komercialnih podjetij z vodstveno komponento civilne zaščite, nekatere ekipe so bile vojaške z usklajevalno komponento civilne zaščite, nekatere pa so bile povsem vojaške, brez civilne komponente. Prevladujoča dosedanja praksa ob nesrečah na območju Evropske unije je, da država prejemnica mednarodnim ekipam zagotovi namestitev in prehrano, gorivo, osebe za povezavo in drugo potrebno podporo za delovanje, kar se dogovori vnaprej in je bilo zagotovljeno tudi v Sloveniji.

Sprejem mednarodnih ekip in podpora delovanju

Mednarodne ekipe so v Slovenijo prihajale in odhajale na vnaprej določenih vstopnih mestih, in sicer na mednarodnih cestnih mejnih prehodih s sosednjimi državami (Karavanke, Vrtojba, Obrežje idr.). Ekipa podpore države prejemnice za koordinacijo, podporo v času delovanja in registracijo je ob prihodu ekipam po potrebi zagotavljala podporo pri prehodu meje ter v sodelovanju z Darsom zagotovila oprostitev cestnin. O prihodu ekip je bila obveščena Policija, ki je po potrebi (ob večjih konvojih) skupaj s pripadniki sil za zaščito in reševanje (Civilna zaščita ali gasilci) zagotavljala spremstvo do nastanitvene baze. Vsaki enoti je bila dodeljena oseba za povezavo, bodisi za spremstvo od meje do namestitvenega centra ali/in za dnevno spremljanje in povezavo z lokalnim okoljem ter pristojnimi nacionalnimi in lokalnimi strukturami. Prihode in odhode zrakoplovov ter ustrezna dovoljenja za delovanje v našem zračnem prostoru je urejala Slovenska vojska.

	Država	Mednarodni mehanizem	Vrsta pomoči	Št. osebja	Obdobje delovanja	Območje delovanja			
1	Republika Avstrija	UCPM	2 bagra	14	9. 8.–24. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina (Solčava)			
			2 helikopterja		9. 8.–12. 8. 2023	Republika Slovenija			
2	Republika Bosna in Hercegovina	UCPM	6 bagrov	26	11. 8.–26. 8. 2023 12. 8.–31. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina			
		dvostransko	2 bagra (vojaška)		10	11. 8.–8. 9. 2023	Koroška (Mežica, Prevalje)		
3	Češka republika	UCPM	3 mobilni mostovi z inženirsko enoto	45	3. 9.–23. 9. 2023	Črna na Koroškem, Mežica, Rastke pri Ljubnem			
4	Francoska republika	UCPM	2 bagra (CZ)	21	8. 8.–5. 9. 2023	Zgornja Savinjska dolina, Koroška (od 20. 8. 2023)			
5	Republika Hrvaška	UCPM	4 bagri z inženirsko enoto	75	8. 8.–29. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina			
		dvostransko	1 mobilni most		3. 9.–8. 9. 2023	Nazarje (Lačja vas)			
			1 helikopter		6. 8.–9. 8. 2023	Republika Slovenija			
6	Italijanska republika	UCPM	2 bagra (CZ)	21	10. 8.–19. 8. 2023	Škofja Loka (Bodovlje)			
			3 bagri (vojaški), inženirska enota	10	12. 8.–26. 8. 2023	Bodovlje in Hrastnica (Škofja Loka), Dobrova - Polhov Gradec (1 bager, 23.–26. 8. 2023)			
			3 mostovi	24	1. 9.–4. 9. 2023	Hrastnica/Dobrova - Polhov Gradec, Gornji Grad,			
				23	27.–30. 10. 2023	Črna na Koroškem			
7	Izrael	dvostransko	10 črpalk za čiščenje vode	/	12. 10. 2023	Republika Slovenija			
8	Madžarska	dvostransko	2 helikopterja	8	7. 8.–8. 8. 2023	Republika Slovenija			
			različna materialna pomoč	/	12. in 13. 8. 2023				
9	Zvezna republika Nemčija	UCPM	2 bagra (THW)	98	7. 8.–20. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina (Rečica, Solčava, Luče)			
			2 mobilna mostova (THW)				53	8. 8.–19. 8. 2023	Koroška (Prevalje–Leše)
			2 helikopterja						
10	Republika Poljska	UCPM	2 mostova, inženirska enota	56	22. 8.–19. 9. 2023	Koroška in Zgornja Savinjska dolina			
			enota vojske				100	10. 8.–26. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina (Nazarje, Mozirje)
5 operaterjev strojnikov									
12	Slovaška republika	UCPM	4 bagri	12	11. 8.–14. 9. 2023	Zgornja Savinjska dolina			
			20 razvlažilnikov	/	12. 9. 2023	Republika Slovenija			

	Država	Mednarodni mehanizem	Vrsta pomoči	Št. osebja	Obdobje delovanja	Območje delovanja
			2 helikopterja		10. 8.–18. 8. 2023	Republika Slovenija
13	Republika Srbija	dvostransko	inženirska enota vojske, 7 strojnikov težke mehanizacije	56	10. 8.–23. 8. 2023	Koroška (Mežica, Prevalje)
14	Kraljevina Španija	Nato	1 helikopter	20	8. 8.–17. 8. 2023	Republika Slovenija
15	Kraljevina Švedska	UCPM	3 mostovi (CZ)	/	25.–30. 9. 2023	Solčava (2 mostova) Črna na Koroškem (1 most)
16	Ukrajina	UCPM	5 bagrov z enoto	51	11. 8.–28. 8. 2023	Zgornja Savinjska dolina
17	Združene države Amerike	dvostransko	izvidniška enota	6	avgust 2023	Republika Slovenija

Skupaj: 729 osebja iz 17 držav, 10 helikopterjev, 32 bagrov, 14 mostov

Preglednica 1: Pregled mednarodne pomoči ob poplavah 2023 v Sloveniji, prejete prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite (UCPM) in Nata ter na dvostranski ravni

Table 1: An overview of the international assistance during the 2023 floods in Slovenia received through the Union Civil Protection Mechanism, through NATO, and bilaterally.

Zap. št.	Država	Dostava/prihod ekipe za postavitev*	Lokacija postavitve	Predaja mostu
1	Češka	4. 9. 2023	Črna na Koroškem	11. 9. 2023
2	Češka	8. 9. 2023	Mežica	13. 9. 2023
3	Češka	15. 9. 2023	Rastke, Ljubno	20. 9. 2023
4	Hrvaška	3. 9. 2023	Lačja vas, Nazarje	7. 9. 2023
5	Italija	1. 9. 2023	Hruševo, občina Dobrova - Polhov Gradec	4. 9. 2023
6	Italija	1. 9. 2023	Gornji Grad (dostava in prevzem, izvesti je treba še montažo)	4. 9. 2023
7	Italija	27. 10. 2023	Črna na Koroškem	30. 10. 2023
8	Nemčija	8. 8. 2023	Prevalje (Leše)	16. 8. 2023
9	Nemčija	14. 8. 2023	Prevalje (pri Petrolu)	19. 8. 2023
10	Poljska	22. 8. 2023	Mežica	31. 8. 2023
11	Poljska	22. 8. 2023	Gornji Grad	13. 9. 2023
12	Švedska	28. 9. 2023	Solčava	23. 11. 2023
13	Švedska	28. 9. 2023	Solčava	23. 11. 2023
14	Švedska	2. 10. 2023	Črna na Koroškem	30. 10. 2023

*Izvidniške enote in ogledi mogočih lokacij so potekali predhodno, vse od zaprosila v začetku avgusta 2023.

Preglednica 2: Prejeti in postavljeni mostovi iz mednarodne pomoči

Table 2: Received and set-up bridges in the framework of international assistance

Slika 2: Sprejemno mesto na Rečici ob Savinji (foto: arhiv URSZR)

Figure 2: Reception and departure center in Rečica ob Savinji (Photo: ACPDR archive)

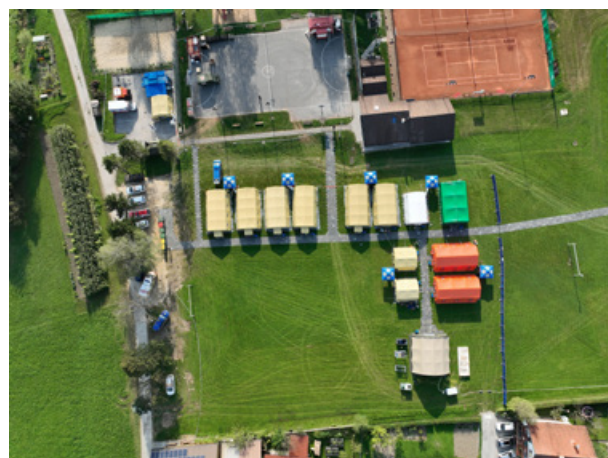
Ekipa države prejemnice pomoči za podporo v času delovanja je zagotavljala podporo za delovanje mednarodnih ekip. Namestitvev in prehrana za mednarodne ekipe sta bili organizirani glede na njihova območja delovanja, pri čemer so zasledovali cilj, da bi se ta zagotovila čim bližje deloviščem posameznih enot in bi tako prispevali k učinkovitosti pomoči.

Osrednja namestitvena baza Civilne zaščite za mednarodne enote z mehanizacijo in za ekipe z mostovi, ki so delovale v Savinjski dolini, je bila po dogovoru z Občino in Osnovno šolo Rečica ob Savinji vzpostavljena na Rečici ob Savinji v tamkajšnji osnovni šoli in na zunanjih površinah (po 25. avgustu 2023). Baza je opravljala tudi funkcijo sprejemno-odhodnega centra za velik del mednarodnih enot. V bazi so poleg namestitve zagotovili prehrano,

prostore za delo vodstev mednarodnih enot in redne koordinacijske sestanke ter parkirišča in manjšo servisno dejavnost za vozila ter mehanizacijo. Vodstveno komponento in povezavo do podpore države prejemnice za koordinacijo so zagotavljali zaposleni na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, največji del osebja za delovanje pa so zagotavljali pripadniki Civilne zaščite iz zahodnoštajerske regije. Zdravstveno oskrbo v bazi je zagotavljal Rdeči križ Slovenije, podporo pri dnevnem delovanju baze pa tudi taborniki in skavti ter lokalna gasilska društva. Veliko podporo delovanju baze je ves čas intervencije zagotavljala Občina Rečica ob Savinji. Koordinacijski del osrednje namestitvene baze je tudi vodil evidenco delovanja mednarodnih enot, njihove sestave ter opravljenega in načrtovanega dela.

Enote so bile nameščene tudi na drugih lokacijah, tudi v zasebnih namestitvah. Avstrijska enota je bila nameščena v Solčavi, na Koroškem pa sta bili na Prevaljah nemška in francoska ekipa, po njuni premestitvi iz Savinjske doline. Vojaške enote z mostovi so za določeno obdobje bivale v začasni vojaški bazi v Mežici, po dodelitvi novega delovišča pa v namestitvenem centru Civilne zaščite na Rečici ob Savinji, vojaško osebje – letalci pa so bivali glede na lokacijo delovanja. Na območju Gorenjske in osrednje Slovenije so delovale enote iz Italije, ki so bile v rotacijah nameščene v različnih zasebnih namestitvah na območju Škofje Loke in Brezovice. Zagotovljena so bila tudi ustrezna (varovana) parkirišča za delovne stroje.

Zagotovljeni so bili storitve pranja, in sicer v pogodbenih pralnicah Ministrstva za obrambo ter pralnici Slovenske vojske, manjši rezervni deli za delovanje strojev ter nabava goriva, ki sta ga na teren dovažali Civilna zaščita in Slovenska vojska oziroma je bilo

Sliki 3 in 4: Namestitveni center za mednarodne ekipe na Rečici ob Savinji (foto: arhiv URSZR)

Figures 3 and 4: The accommodation centre for international teams in Rečica ob Savinji (Photo: ACPDR archive).

Slika 5: Prihod slovaške ekipe z bagri, 11. avgust 2024 (foto: arhiv URSZR)

Figure 5: The arrival of the Slovak team with excavators, 11 August 2024 (Photo: ACPDR archive).

zagotovljeno tudi na dogovorjenih bencinskih servisih, ter druge nujne storitve. Stroški namestitve in drugi stroški, povezani z mednarodno pomočjo na celotnem območju države, so bili pokriti iz proračuna.

Razporejanje in uporaba mednarodne pomoči

Ključna je bila hitra razmestitev in učinkovita uporaba mednarodnih enot glede na potrebe na najbolj prizadetih območjih. Na podlagi potreb s terena in razpoložljivih virov se je o razporejanju mednarodne pomoči na prizadeta območja odločalo na državni ravni, pri čemer je Štab Civilne zaščite Republike Slovenije aktivnosti usklajeval z ministrstvom, pristojnima za infrastrukturo in urejanje voda, lokalne skupnosti pa so prek občinskih in regijskih poveljnikov Civilne zaščite sporočale potrebe po mednarodni pomoči.

Operativno delovanje mednarodnih enot pri čiščenju in urejanju strug vodotokov je potekalo usklajeno in pod nadzorom pristojnih organov za urejanje voda

(Direkcija Republike Slovenije za vode prek vodno-gospodarskih podjetij), pri postavljanju mostov pa v sodelovanju s pristojnimi za infrastrukturo (Direkcija Republike Slovenije za infrastrukturo) in lokalnimi skupnostmi, ki so bile odgovorne za pripravljala gradbena dela. Vse mednarodne enote je spremljala oseba za povezavo. Na operativni ravni so pri postavitvi mostov sodelovali pristojni občinski organi in strokovnjaki ter delavci zaščite in reševanja (predstavniki Civilne zaščite, gasilci), pri vojaških enotah pa predstavniki Slovenske vojske.

Organizacijska struktura podpore države prejemnice, usklajevanje in informiranje

Služba za podporo Štabu Civilne zaščite Republike Slovenije ob poplavih je bila vzpostavljena s sklepom poveljnika Civilne zaščite Republike Slovenije 4. avgusta 2023. O razmerah v Sloveniji so bile obveščene mednarodne kontaktne točke, naloge podpore države prejemnice pa so se začele izvajati dva dni

Sliki 6 in 6a: Italijanska ekipa ob ogledu delovišč, 11. avgust 2023 (foto: arhiv URSZR)

Figures 6 and 6a: An Italian team visiting the work sites, 11 August 2023 (Photo: ACPDR archive).

Slika 7: Usklajevanje dela z ekipo iz Ukrajine na delovišču v Savinjski dolini, avgust 2023 (foto: arhiv URSZR)

Figure 7: Coordination with the Ukrainian team at the work site, in Savinja valley, August 2023 (Photo: ACPDR archive).

pozneje, po zaprosilu Slovenije za mednarodno pomoč, na podlagi česar je bilo v analizi izpostavljeno priporočilo o nujnosti hitrejšje vključitve podpore države prejemnice.

Naloge podpore države prejemnice so se izvajale na različnih ravneh. Ekipe podpore države prejemnice je bila organizirana razvejano, delovala je na več ravneh in področjih (sprejem in registracija, podpora delovanju in koordinacija). Ožja usklajevalna ekipa za sprejem mednarodne pomoči in koordinacijo, sestavljena iz zaposlenih na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, je delovala v Ljubljani. Odgovorna je bila za zaprosilo, spremljanje in sprejemanje ponudb pomoči in komunikacijo ter koordinacijo z državami članicami, organizacijo in koordinacijo podpore sprejemu in distribuciji mednarodne pomoči z vsemi deležniki v Sloveniji, poročanje in usklajevanje z Evropsko komisijo, Natom in na dvostranski ravni ter druge koordinacijske naloge na nacionalni ravni. V prvih tednih so se naloge podpore države prejemnice izvajale 24 ur na dan sedem dni v tednu, po umiritvi razmer pa v dnevni izmenah. Aktivnosti mednarodne pomoči so se nadaljevale še dva meseca po tem, ko je bil konec avgusta 2023 preklican Sklep o aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavih.⁶

Ekipe podpore države prejemnice za koordinacijo je sodelovala s skupino za podporo Štabu Civilne

⁶ 31. avgusta 2023 ob 6.25 je poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije preklical Sklep o aktiviranju Državnega načrta zaščite in reševanja ob poplavih (številka 843-71/2023-12-DGZR) in sprejel odredbe, ki so zagotovile, da so določeni sklepi in odredbe, ki jih je sprejel, ostali v veljavi tudi po prenehanju uporabe državnega načrta. Nanašali so se predvsem na dokončanje nalog Slovenske vojske in mednarodnih enot ter zagotavljanje pogojev za njihovo delovanje.

zaščite Republike Slovenije (ki je vključeval tudi osebo za povezavo s Slovensko vojsko in Policijo) ter regijskimi in občinskimi štabi Civilne zaščite in izpostavami Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter tudi ob podpori organizacijske enote Ministrstva za obrambo⁷. Ključna je bila podpora pristojnih organizacijskih enot Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje za finance in administracijo, logistiko, operativno in drugo.

Na terenu je bilo ključno sodelovanje z vodstvom in sodelavci v namestitveni bazi na Rečici ob Savinji in na drugih lokacijah, ki so zagotavljali logistično infrastrukturo za vse mednarodne ekipe. Izpostaviti je treba vlogo oseb za povezavo, ki so bile dodeljene posameznim mednarodnim ekipam in so jih (v rotacijah) spremljale ter jim zagotavljale podporo med delovanjem v Sloveniji. Osebe za povezavo so zagotavljale izpostave Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje izmed svojih zaposlenih ali pogodbenih pripadnikov Civilne zaščite ter članov poklicnih gasilskih brigad, za vojaške enote pa Slovenska vojska, ki je logistično podpirala njihovo delovanje. Za osebe za povezavo so bili ključni poznavanje organiziranosti in delovanja zaščite, reševanja in pomoči v Sloveniji ter njihova dnevna komunikacija

⁷ Direktorat za obrambne zadeve je na podlagi vhodnih podatkov Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje pripravil pregled ponudb materialne in druge pomoči iz tujine (nevladne organizacije, podjetja).

Slika 8: Koordinacijski sestanek francoske ekipe z regijskim štabom Civilne zaščite in VGP Drava Ptuj (foto: arhiv URSZR)

Figure 8: Coordination meeting of the French team with the Regional Civil Protection Headquarters and the water management company VGP Drava Ptuj (Photo: ACPDR archive).

Slika 9: Usklajevalni sestanek in obisk visokih gostov na Rečici ob Savinji, 14. avgust 2024 (foto: arhiv URSZR)

Figure 9: Coordination meeting and visit of distinguished guests in Rečica ob Savinji on 14 August 2024 (Photo: ACPDR archive).

in sodelovanje z regijskimi štabi Civilne zaščite in izpostavami Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter ekipo za koordinacijo, poznavanje lokalnega okolja, znanje angleškega (pa tudi italijanskega in nemškega) jezika ter splošna iznajdljivost in tudi tehnično znanje, predvsem pri zagotavljanju podpore pri postavljanju mostov. Pri opravljanju operativnih nalog je bilo pomembno sodelovanje s pristojnimi strokovnimi službami in organi s področja urejanja voda in infrastrukture (postavljanje mostov).

Pomembno vlogo pri sprejemu in učinkoviti uporabi mednarodne pomoči so imele občine prejemnice pomoči, ki so zagotavljale informacije za osebe za povezavo in ekipo za koordinacijo ter sodelovanje pri logistični podpori in vključevanju mednarodne pomoči v operativno delovanje na območju posamezne občine.

Skupno je bilo v neposredno izvajanje podpore države prejemnice pomoči vključenih več kot sto oseb (širše pa še več): uslužbenci Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter njenih izpostav, pripadniki Civilne zaščite (dolžnostna in pogodbeno struktura z lokalne, regijske in državne ravni; velik del iz zahodnoštajerske regije) ter poklicni in prostovoljni gasilci, pripadniki Rdečega križa, skavti in taborniki ter dodatno pripadniki Slovenske vojske.

Da bi delo mednarodnih ekip potekalo čim bolj usklajeno in učinkovito, so na posameznih območjih delovanja oziroma v namestitvenih centrih potekali redni dnevni sestanki predstavnikov Civilne zaščite, občin, strokovnih služb in institucij z vodstvi mednarodnih ekip. Zagotovljeni so bili tudi ustrezni prostori za delovanje vodstvenih struktur tujih ekip.

Poročanje in informiranje ter obiski visokih gostov

Mednarodne ekipe so dnevno poročale o opravljenem delu na vnaprej pripravljenih obrazcih. Dnevna poročila so pripravljali tudi osebe za povezavo in vodstvo namestitvenega centra na Rečici ob Savinji. Na podlagi zbranih poročil s terena ter neposrednih stikov z vodstvi mednarodnih ekip in s pristojnimi organi držav pošiljateljic je ožja ekipa za koordinacijo podpore države prejemnice pripravljala dnevna poročila ter načrtovala aktivnosti za naslednje dni. Ta ekipa je dnevno poročala in usklajevala aktivnosti z evropskim centrom za usklajevanje nujnega odziva, v času intervencije je tudi sodelovala na štirih koordinacijskih sestankih z evropskim centrom za usklajevanje nujnega odziva in vsemi državami članicami glede situacije ter nadaljnjih potreb po pomoči Sloveniji. V okviru skupnega dnevnega operativnega poročila Službe za podporo Štabu Civilne zaščite republike Slovenije, ki ga je dnevno pošiljala ključnim organom in odločevalcem na državni ravni, so bile zagotovljene ažurne informacije o stanju mednarodne pomoči v Sloveniji.

Pomembna je bila tudi komunikacija z avstrijskimi pristojnimi organi, ki so ves čas trajanja intervencije zagotavljali oprostitev cestnine in spremstvo za ekipe, ki so zaradi dajanja pomoči Sloveniji potovale

Slika 10: Obisk predsednice Evropske komisije Ursule von der Leyen v Črni na Koroškem, 9. avgust 2024 (foto: arhiv URSZR)

Figure 10: Visit of the President of the European Commission, Ursula von der Leyen, to Črna na Koroškem on 9 August 2024 (Photo: ACPDR archive).

Slika 11: Obisk evropskega komisarja Janeza Lenarčiča v Savinjski dolini, 16. september 2023 (foto: arhiv URSZR)

Figure 11: European Commissioner Janez Lenarčič visiting the Savinja valley, 16 September 2023 (Photo: ACPDR archive).

čez ozemlje Avstrije, prav tako so z avstrijske strani meje zagotavljali tudi dostop do nekaterih odrezanih krajev.

Ekipa podpore države prejemnice je sodelovala pri pripravi in izvedbi več obiskov na visoki ravni. Devetega avgusta 2023 je Črno na Koroškem obiskala predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen, spremljali so jo komisar za krizno upravljanje in humanitarno pomoč Janez Lenarčič, predsednik

slovenske vlade Robert Golob in drugi visoki predstavniki. Predsednica Evropske komisije je izrazila veliko zadovoljstvo nad hitrim odzivom Evropske unije in se zahvalila tako slovenskim kot mednarodnim enotam.

Območja delovanja tujih enot in namestitveno bazo so obiskali predstavniki nacionalnih organov iz držav pošiljateljic, predstavniki veleposlaništev, v spremstvu slovenskih političnih predstavnikov in pristojnih organov za zaščito in reševanje. Med drugimi

Slika 12: Odprtje mostu v Gornjem Gradu, ki ga je postavila ekipa iz Poljske, 13. september 2023. (foto: arhiv URSZR)

Figure 12: The opening of the bridge in Gornji Grad set up by a team from Poland, 13 September 2023 (Photo: ACPDR archive).

Slika 13: Odprtje mostu na Prevaljah, ki ga je postavila ekipa Zvezne agencije za tehnično reševanje iz Nemčije, 16. avgust 2023. (foto: arhiv URSZR)

Figure 13: The opening of the bridge in Prevalje set up by the THW team from Germany, 16 August 2023 (Photo: ACPDR archive).

Slika 14: Zahvala prebivalcev za postavitev mostu na Prevaljah (foto: arhiv URSZR)

Figure 14: Residents express gratitude for the installation of the bridge in Prevalje (Photo: ACPDR archive).

je predsednica nemške Zvezne agencije za tehnično reševanje (THW) sodelovala pri odprtju prvega mednarodnega mostu, ki so ga na lokaciji Prevalje–Leše postavili prostovoljci te agencije.

Poplavljeni območje sta avgusta 2023 obiskala tudi generalni sekretar Mednarodne federacije društev Rdečega križa in Rdečega polmeseca (IFRC) Jagan Chapagain in predsednik Evropskega sveta Charles Michel. Evropski komisar za humanitarno pomoč in krizno upravljanje Janez Lenarčič je septembra 2023 ponovno obiskal Zgornjo Savinjsko dolino ter se seznanil z delom podpore države gostiteljice, ogledal si je namestitveno bazo na Rečici ob Savinji, delo mednarodnih enot in že postavljen most v Gornjem Gradu.

NEKATERE UGOTOVITVE, PREDLOGI IN SKLEPNE MISLI

Splošna ocena mednarodnih ekip, ki pomagale v Sloveniji, in njihovih nacionalnih organov ter Evropske komisije je, da je Slovenija zagotovila odlično podporo države prejemnice ter vso potrebno podporo za hitro in učinkovito uporabo ter vključitev mednarodne pomoči v odziv na poplave v Sloveniji. To je bilo izpostavljeno tudi ob obiskih visokih tujih predstavnikov pristojnih organov za civilno zaščito med intervencijo in na poznejših sestankih v Bruslju, na katerih so bile obravnavane intervencije mehanizma Unije na področju civilne zaščite⁸.

Podobno ugotavlja Poročilo o ukrepanju, zaščiti, reševanju in pomoči, ob poplavah in zemeljskih

plazovih v Republiki Sloveniji v avgustu 2023 (v nadaljnjem besedilu: poročilo)⁹, namreč, da so bile kontaktne točke sosednjih držav, Evropske unije in Nata pravočasno obveščene o dogajanju v Sloveniji ter da je bilo zagotovljeno ažurno obveščanje; da je po sprejemu odločitve o zaprosilu in prejemu mednarodne pomoči Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje izvedla vse naloge za sprejem mednarodne pomoči v obliki materialnih sredstev ter mehanizacije in v sodelovanju z občinami zagotovila nastanitev ter pogoje za delovanje mednarodnih enot. Sklepna ugotovitev navaja, da se je »odločitev Vlade Republike Slovenije, da zaprosi za pomoč v mehanizaciji in materialnih sredstvih prek mehanizma Unije na področju civilne zaščite, Nata in na podlagi dvostranskih sporazumov, pokazala kot ustrezna, saj je bistveno prispevala k hitri oskrbi prebivalcev z osnovnimi življenjskimi dobrinami, preprečevanju nadaljnje škode vodotokov, izvajanju ukrepov zaščite, reševanja in pomoči, interventni sanaciji vodotokov ter /.../ postavitvi začasnih mostov« (poročilo, 2024, str. 42).

Poplave avgusta 2023 so bile ponovno velika preizkušnja za Slovenijo kot prejemnico mednarodne pomoči. Slovenija je nalogo opravila z odliko, predvsem na podlagi preteklih izkušenj ob zaprosilih za mednarodno pomoč ter izkušenj iz zagotavljanja pomoči drugim državam. K uspešni podpori države prejemnice so prispevala tudi domača¹⁰ in mednarodna usposabljanja. Predvsem pa gre zahvala odlični ekipi predanih posameznikov z vseh ravni, ki so se vključili v delovanje podpore države prejemnice.

⁸ Npr. sestanek za prenovo smernic Evropske unije za podporo držav prejemnice, Bruselj, 28. 9. 2023.

⁹ Poročilo o ukrepanju, zaščiti, reševanju in pomoči, ob poplavah in zemeljskih plazovih v Republiki Sloveniji v avgustu 2023, št. 843-71/2023-1740- DGZR z dne 18. 3. 2024.

¹⁰ Npr. tečaj Sprejem in nudenje mednarodne pomoči, ki ga izvaja Izobraževalni center za zaščito in reševanje.

Glede na vse bolj obsežne nesreče ter vedno pogostejše potrebe po mednarodni pomoči je v povezavi z ureditvijo podpore države prejemnice tudi v Sloveniji treba narediti nekaj ključnih sistemskih korakov. Kot je ugotovljeno v navedenem poročilu (gl. opombo št. 9), sta nujni npr. izboljšanje operativne koordinacije ukrepanja in sodelovanja vseh deležnikov ter izboljšanje informacijske in druge podpore ter drugih vidikov (str. 43), kar je relevantno tudi za področje podpore države prejemnice. Nekatere nadgradnje so nujne zaradi prenove smernic Evropske unije na tem področju, ki pozivajo, da države več pozornosti namenijo fazi pripravljenosti, predhodnega organiziranja in oblikovanja organizacijskih struktur ter postopkov za učinkovito izvajanje podpore države prejemnice, da bodo tako zagotovljeni vsi pogoji za njeno delovanje, k čemur države poziva tudi Evropska unija z novimi smernicami za sprejem mednarodne pomoči, ki bodo začele veljati predvidoma konec leta 2024.¹¹

Nacionalni postopkovnik podpore države prejemnice je aktualen operativno-izvedbeni dokument, na podlagi dosedanjih izkušenj je mogoča razširitev in dopolnitev v fazi priprav. Področje podpore države prejemnice je treba sistemsko podrobneje opredeliti v pravnih aktih¹². Ključno je, da se v prihodnosti nadgradi oziroma vzpostavi stalna organizacijska struktura podpore države prejemnice¹³, ki bo ustrezno popolnjena, opremljena (osebna in skupna oprema) in usposobljena (z usposabljanji na nacionalni ravni in v okviru mehanizma Unije na področju civilne zaščite), ter se jo ustrezno umesti tudi v načrte zaščite in reševanja (zamisel izvedbe zaščite, reševanja in pomoči). Kot glavna izziva sta se v dosedanjih intervencijah pokazala kadrovski primanjkljaj in obremenjenost sodelujočih v podpori države prejemnice. Zato je ključno, da se organizacijske strukture za izvajanje nalog podpore države prejemnice kadrovsko popolnijo, poleg širšega nabora redno zaposlenih tudi s pripadniki Civilne zaščite in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč, da bi ob nesrečah lahko okrepili redne strukture in lažje zagotavljali nepretrgano izvajanje nalog podpore države prejemnice za daljše časovno obdobje.

¹¹ Commission staff working document, EU Host Nation Support Guidelines, delovna verzija (v6, julij 2024).

¹² Najprej v Uredbi o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč.

¹³ Na podlagi izkušenj je smiselno predlagati, da se ožja struktura podpore države prejemnice oblikuje podobno kot druge službe ali enote Civilne zaščite za opravljanje nalog na področju zaščite in reševanja, in sicer kot enota za izvedbo podpore države gostiteljice pri sprejemu in uporabi mednarodne pomoči ob nesreči v Sloveniji, ki vključuje pripadnike na državni/regijski ravni, medtem ko celovit sistem/organizacijska struktura podpore države prejemnice smiselno vključuje vse ravni in deležnike.

Podobno kot ugotavlja že navedeno poročilo, je treba odziv ob intervencijah začeti izvajati po sistemu vodenja odziva na dogodke (str. 43), kar pomeni, da se v odziv vključijo vse organizacijske enote Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje v skladu s svojimi pristojnostmi in umeščenostjo v celovit odziv (vodenje, operacije, načrtovanje, logistika, administracija/finance). Prav tako se v izvajanje podpore države prejemnice smiselno vključijo vsa področja: operativa zaradi namena mednarodne pomoči, da dopolni nacionalne zmogljivosti in se vključi v celovit/enovit odziv, logistika za zagotavljanje logistične podpore mednarodni pomoči ter preostala področja (načrtovanje, finance in administracija), ki na enak način kot za domače (nacionalne) reševalne enote podpirajo delovanje mednarodnih ekip.

Ob nesrečah velikega obsega in aktivaciji državnega načrta zaščite in reševanja je treba v delo Štaba Civilne zaščite takoj vključiti tudi podporo države prejemnice oziroma aktivirati ožjo ekipo te podpore. Ta zagotavlja potrebno predhodno obveščanje mednarodnih struktur o nesreči ter morebitni prošnji za pomoč. Poveljniku Civilne zaščite Republike Slovenije zagotavlja strokovne informacije s področja mednarodne pomoči in postopkov. Izvede potrebne priprave za morebitno zaprosilo in sprejem mednarodne pomoči, ki je po dosedanjih izkušnjah napotena v prizadeto državo še isti ali naslednji dan po zaprosilu, kar pomeni, da mora celotna struktura podpore države prejemnice že delovati.

Vzpostavitev osrednjega namestitvenega centra za mednarodne ekipe je eden ključnih vidikov uspešne podpore države prejemnice. Smiselno je vzpostaviti osrednji namestitveni center za vse ali večino mednarodnih ekip, če je glede na obseg in vrsto nesreče to smiselno in mogoče. Tako se olajša logistična podpora za tuje ekipe, prav tako je olajšana koordinacija dela. Vodenje in vzdrževanje namestitvenega centra sta velik del podpore države prejemnice, ki ga lahko izvede dobro usposobljena in dovolj številčna ekipa. Pomembno je, da se na regijski ravni (v sodelovanju z državno) zagotovi zadostno število strokovnjakov in usposobljenih pripadnikov, ki lahko tak namestitveni center vodijo tudi daljše časovno obdobje; kot je bil primer na Rečici ob Savinji, kjer je celjska izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje v sodelovanju s predstavniki ekipe za koordinacijo podpore države prejemnice, Rdečim križem Slovenije, gasilci, taborniki, skavti in drugimi, predvsem pa Občino Rečica ob Savinji, zagotovila

zgledno delovanje začasnega namestitvenega centra za skoraj tri mesece.

Ključno je nadaljevanje dobrega in ustaljenega sodelovanja s Policijo in Slovensko vojsko, predvsem pri zagotavljanju varnosti, logistiki ter usklajevanju aktivnosti enot, ki zagotavljajo mednarodno pomoč pri nalogah zaščite, reševanja in pomoči ob naravni nesreči. Poudariti je treba tudi pomen nadaljnjega medresorskega sodelovanja pri izvajanju nalog podpore države prejemnice, zlasti glede zunanjih in evropskih zadev, npr. pri evakuaciji tujih državljanov in konzularni pomoči, ki je bila ob poplavih zelo intenzivna.

Mednarodna pomoč in njena učinkovita vključitev v skupni odziv na katastrofalne poplave in zemeljske plazove v Sloveniji avgusta 2023 sta prispevali svoj del k blažitvi posledic za prebivalce na najbolj prizadetih območjih. Potreben je nadaljnji načrtni razvoj podpore sprejemu in uporabi mednarodne pomoči v Sloveniji, da bomo aktivnosti tudi v prihodnosti izvajali učinkovito ter pravočasno. Ključno je, da se sistemske rešitve nadgradijo in da se hkrati ohrani zavest o pomenu pomoči človeku v stiski, kar je bilo vodilo vseh vključenih v podporo države prejemnice ob poplavih 2023.

Viri in literatura

1. Poročilo o ukrepanju, zaščiti, reševanju in pomoči, ob poplavih in zemeljskih plazovih v Republiki Sloveniji v avgustu 2023, št. 843-71/2023-1740-DGZR z dne 18. 3. 2024. Uprava RS za zaščito in reševanje.
2. Postopkovnik: Podpora države gostiteljice mednarodni pomoči ob naravni in drugi nesreči v Republiki Sloveniji, št. 8420-2/2014-33-DGZR z dne 24. 12. 2018. Uprava RS za zaščito in reševanje.
3. Dnevna poročila o mednarodni pomoči ob poplavih, 7. 8.–27. 10. 2024. Služba za podporo Štabu Civilne zaščite Republike Slovenije, ekipa za koordinacijo podpore države prejemnice.
4. Commission staff working document, EU Host Nation Support Guidelines. 1. 6. 2012, SWD(2012) 169 final.
5. Commission staff working document, EU Host Nation Support Guidelines, delovna verzija (v 6. julij 2024).